D·N
13/2 1948

Buchenwald

Först då allierade trupper kort före Tysklands kapitulation år 1945 nådde koncentrationslägret Buchenwald fick världen en samtidigt utförlig och ostridigt riktig skildring av den nazistiska regimens sätt att behandla motståndare och "rasfrämmande" element. Svälten, torturen, massavrättningarna, den av gemena människor godtyckligt utövade brutaliteten kunde inte längre betvivlas. Buchenwald blev symbolen för ett tyranni som under ett årtionde pinat och dödat miljoner oskyldiga människor.

Men lägret blev också en symbol för oviljan att se sanningen i ögonen så länge det gick att blunda och var behagligast att blunda. Berättelser om nazisternas ogärningar, trovärdiga och detaljerade berättelser, saknades inte före Buchenwald. Det var emellertid tidigare tekniskt möjligt att förnekа eller ifrågasätta deras riktighet; de kom inte från officiellt håll, de framlades inte i kommuniké:er, utan blott av ögonvittnen och offer, deras uppgifter bestreds av den tyska statsledningen. Framför allt var det obehagligt och kanske rent av riskabelt att tro på dessa meddelanden; man borde vara neutral, försiktig och återhållsam, inte upprörd och förbittrad. Avslöjandet från Buchenwald och Belsen kom därför i rätta ögonblicket. Då nazismen gick under var det enbart tilltalande att komma till insikt om dess brottslighet, ty med denna insikt följde övertygelsen att allt gick väl, att de besegrade borde besegras. Den moraliska indignationen blev allmän i samma ögonblick som den blev ofarlig.

I januari 1948 kommer från Buchenwald en rapport av ungefär samma innehåll som rapporten av april 1945. De 12.000 fångarna lever i elände och skräck. Utrymmet är så trångt att man måste sova i skift på golvet. Man svälter utan att svälta ihjäl. Misshandel och självmord hör till ordningen för dagen. Kvinnorna behandlas med samma råhet som männen, skillnaden är blott att de ibland sexuellt utnyttjas av fångvaktarna. Vid sidan av den godtyckliga misshandeln används — liksom på nazisttiden — insättning i "bunkrar" av en och en halv meter i höjd och en meter i bredd som bestraffningsmedel. Från Buchenwald kommer man blott genom självmord, avrättning eller deportation till de sibiriska dödslägren. Skillnaden mellan Buchenwald 1945 och Buchenwald 1948 är att fångvaktarna och bödlarna nu kallas kommunister i stället för nazister.

De meddelanden som kommit från det reorganiserade Buchenwald — den i Dagens Nyheter den 3 februari publicerade rapporten är inte den första — har väckt ganska ringa uppmärksamhet. Deras riktighet förnekas nu av kommunisterna liksom tidigare av nazisterna. I övrigt diskuteras man knappast saken. En blandning av likgiltighet och skepsis dominerar, ungefär som när "Den gula fläcken" med dess skildringar av de nazistiska judeförföljelserna utkom i Sverige år 1936. Av den allmänna avskyn från år 1945 märks föga.

Orsakerna härtill är säkerligen desamma som till motsvarande fenomen för tio år sedan. Man kan inte vara säker, absolut säker, på de lämnade uppgifternas riktighet, åtminstone är det möjligt att motivera det tvivel som gör en reaktion obehövlig. Visserligen stämmer skildringarna från Buchenwald med andra meddelanden — om slavarbete i Ryssland och Sibirien, om den ohyggliga behandlingen av de från Sverige utlämnade balterna, om grymheter i de av Ryssland behärskade staterna, från Polen till Bulgarien och Jugoslavien. De stämmer också med den kommunistiska regimens officiella politik: de hårda straffen, aktionerna mot alla som inte följer härskarnas för tillfället begagnade taktik, förbudet för ryssar att gifta sig med utlänningar och vägran att låta ryska kvinnor återförenas med sina män i England och USA. Men den ryska staten offentliggör inte — lika litet som den nazistiska — uppgifter om slavarbete, svält, misshandel och tortyr. De som betvivlade eller förnekade nazismens omänskliga metoder i Norge och Polen under hänvisning till att kommunikéer härom inte utsänts av det tyska propagandaministeriet har även i dagens läge en ursäkt. De kommer att ha en ursäkt så länge som regimerna anser det vara dålig propaganda att förkunna sin egen gemenhet.

Nu liksom förr är emellertid den likgiltigt skeptiska hållningen ur mängas synpunkt klokt och tilltalande. Man är återhållsam och försiktig — precis som under årtiondet 1933—1943. Man sparar på den moraliska indignationen till de fall då den kan användas utan risk, då det är möjligt att förena det nyttiga och det anständiga. Buchenwald förblir därför en symbol inte bara för polisväldets despoti och hårdhet utan också för den tolerans som terroristerna vid makten kan påräkna hos omgivningen.

Hr Sköld's manöverhistoria, som gjorde sig så fint

I "bevis"-kedjan — det var ju meningen att få fram flygvapnets otillförlitlighet jämförd med effekten av andra vapen —, visar sig vid närmare granskning ha vissa skavanker. Ja, det händer ofta med förre försvarsministerns uppgifter. I det här fallet var flyget förhindrat att gå upp av säkerhetsskäl, alltså med hänsyn till regler som gäller under fredsförhållanden. Det var för lågt i tak. Ledningen kunde inte riskera olyckor framkallade av det ogynnsamma vädret. Både det däremot varit krig, så skulle vädret ansetts gynnsamt för attackflyget. Då hade flyget kunnat undgå luftvärnet och genomföra överraskande anfall. Då hade man inte brytt sig om riskerna. Krig är en sak, fredsövningar en annan. Vad skulle allmänheten och vad skulle hr Sköld ha sagt om några flygare omkommit under övningen därför att ledningen varit för vårdslig? Förre försvarsministerns anekdot är inte karaktäristisk för "flygets begränsning", men den visar begränsningen av hans sanningskärlek.

Frågan om lokalt självstyre i Spånga-Hässelby

hör intimt samman med inkorporeringsfrågan, det har redan kammarkollegiets utredningsman övertygande visat. De starka ekonomiskt-sociala skälen för en förening med huvudstaden hindrar inte att ett upp-

Riksdagssammanträden.

Fredagen den 13 februari 1948.
Statsutsk. in pleno kl. 11 f. m.
Statsutsk. 1:a, 2:a o. 3:e avd. omed. efter slutat utskottsplenum
1:a Lagutsk. kl. 11 f. m.
Jordbruksutsk. 1:a avd. kl. 11 f. m.

slukande av förortens levande lekmannademokrati i Stockholms centraliserade förvaltningsapparat skulle utgöra en väsentlig förlust. Den tanke på ett särskilt "kommunalråd" för Spånga-Hässelby inom Stockholmsramen som borgarrådet Berglund framlade i torsdagsdebatten av Dagens Nyheter är därför mycket välkommen. Det bör tilläggas och understrykas att ett organ som bibehåller och utvecklar självstyrelsetraditionerna för hela det nuvarande Spånga-Hässelby endast är möjligt om inkorporeringen, som den beviljade majoritetsregeln, helt enligt dessa betingas nämligen de operativa lant- såväl som tjänstidskrafternas utbildighet — även om de är väsentligt mindre — av det skydd som jaktflyget kan lämna dem. Är jaktflyget nedkämpat blir deras utbildighet synnerligen ringa. Försvarsfrågan borde icke längre få lösas efter förkärlrade principer.

En allvarlig kritik som kanske gör större intryck när den nu kommer från en kommittéledamot och riksdagsman. Att kritiken stämmer med uppfattningen bland yngre militärer och inom hela flygvapnet bör väl inte göra den mindre verkningsfull. Regeringen måste räkna med bakslag, om den inte tar hänsyn till denna växande opinion.

De som arrangerat Frisiunade medlemsföreningens stora möte i Konserthuset på tisdagskvällen hade misstagit sig på en väsentlig punkt — de hade inte förutsett den stora tillströmningen av folk. Intresset för folkpartiets ledare är i stadigt stigande. Hr Ohlin talade i söndags i Västerås — samma sak, framhåller Svenska Morgonbladet (fp). Folk vill höra den man som starkare och klarare än någon annan inte bara kritiserat den nuvarande politiken med dess ekonomiska misslyckanden utan även pekat på de framkomliga vägarna för ett bättre och lyckligare samhälle med ökad frihet för härtingför såväl som för den enskilde.

Folk är i detta läget ogindligt trött på Regerings-Sverige . . . Varför hr Ohlin av socialdemokraterna betraktas som "farlig", det är naturligtvis inte därför, att han skulle ha framträtt som någon arbetarklassens fiende utan tvärtom därför, att man längre ner i arbetarklassen börjar fråga sig: har han inte rätt!

Spåren förskräcker . . . även den svenske arbetaren. Och det är just detta, som i sin tur förskräcker den, för vilka socialismen är a och o, begrundaren och ändén.

Det är ingenting att förvåna sig över, tycker det frivilligiösa organet, att dessa ständaktiga wigforssare av större eller mindre format oförtrutet bejar mot hr Ohlin. De börjar frukta att deras positioner skall rubbas.

Liksom kommunisterna misshrukar också demokrati har de nu börjat använda blockternen på ett missvisande sätt, säger danska Social-Demokraten. Tydligen kan "et Ord i Kommunisternes Mund betyde det stik modsatte af, hvad Ordet ellers betyder paa Dansk".

Ved en "Blok" i udenrigspolitisk Betydning forstaar vi andre en Gruppe Stater, som gennem gensidige Militæralliancer er nært knyttet til hinanden i et intimt Forhold. En saadan Blok findes i Østeuropa, hvor der er afsluttet ialt 12 — tolv — lovlede Militæralliancer, der alle yderligere er underbygget med økonomiske Aftaler af den mest vidtrækkende Karakter. Men om dette solidt sammentømrede System af østeuropæiske Stater benytter Kommunisterne ikke Ordet "Blok". Derimod taler Kommunisterne i deres Propaganda stadig om de saakaldte Marshall-Lande som en "Blok", hvad der efter Ordets normale Betydning er det rene Nonsens. Marshall-Planen er Udtryk for en Bestræbelse for at bringe det ødelagte Europa paa Fode igen efter Krigens Ødelæggelser, ikke ved faelles Udnyttelse af egne Ressourcer, dels gennem en forholdsvis stor-stilet Hjælp fra Amerika, men Bestræbelser af den Art har intet med "Blokdannelse" at gøre.

Man får skilja mellan omedelbara mål och mera avlägsna mål, anser Politiken:

Det er blevet hævdet fra engelsk Side, at det ikke var Tanken at presse alle Europas Stater ind i et mauvert Pagtsystem, og at de nordiske Lande hørte til i en anden Kategori end Benelux-Landene . . . Saalænge Forhandlingerne med Benelux-Landene foregaar, og før der foreligger et Resultat af disse Forhandlinger, vil man neppe fra officiel engelsk Side faa noget klarere Udtryk for Bevins Tanker. Men hvis han har ønsket ved sin Tale at sætte Problemerne under Debat, er det lykkedes ham — paa en Maade, som maaske ikke vilde have været saer saa virkningsfuld, dersom han havde udtalt sig klart, koncist og begrænset om Emnet. Det er rigtigt nok, hvad Bevin sagde om Vanskelighederne ved at skabe et "forenet Europa". Det ved enhver. Men det er en af de ukuelige Tanker, som vil vedblive at være levende hos alle de Sønner i Verden, hvor mægti end de Store knuder med den.

Man kan knapgast pleta att den tanken är så värst levande hos alla representanter för "de små" heller. De har sannerligen ingenting att skryta av — fastän de gärna intar den attityden.

OFFICIELLT
återfinnes i dag på sidan femton

PRESSGRANNAR

I bilden av det framtida kriget ingår både atombombning, robotvapen och de självständiga strategiska luftstyrkorna, betonar kapten Lars Danius i Morgon-Tidningen (s). Dessa element är olika och förekom i en framtida strid av världsformat. Vi kan inte utan risk bortse från något av dessa bistra faktu — ett påpekande som kontrasterar mot statsrådet Skölds försök att karaktärisera särskilt atombomben och robotvapnen som "obeksanta", alltså inte värda att befatta sig med!

Den förstnämnde skribenten kräver bland annat en mindre sårbar mobiliseringsorganisation:

Vår nuvarande orgnisation dög på den tid då man säkert kunde räkna med att först få mobilisera, därefter koncentrera för att sedan slåss. Nu och i framtiden kan man räkna med att tvingas till att mobilisera och slåss, koncentrera och slåss på en gång. Man bör inrätta sig därefter, om man vill något. Den nuvarande mobiliseringsorganisationen utgår från förutsättningen att underrättelsetjänsten skaffar statsledningen uppgifter om skärpta lägen så tidigt att vi hinner mobilisera. Men man kan räkna med att denna förutsättning inte inträffar och måste inrätta sig för en nödlösning, en reservutgång eller reservlinjering. Genom en lokal mobiliseringsorganisation berövar man sig inte några väsentliga fördelar som den hittillsvarande organisationen ger, men befriar sig från en av dess svåra nackdelar.

I en artikelserie i bondeförbundspressen kritiserar riksdagsman von Heland — reservant i försvarskommitén — de konventionella lösningarna av försvarsfrågan. **Valet står** mellan "effektivt försvar eller omodernt":

Vårt nuvarande försvar kan icke anses avsiktet för att effektivt möta den krigföringsform som av alla anses vara förhärskande i nästa krig, atomkrigföringen . . . De fleeta och allvarligaste neutralitetskränkningarna kommer med all sannolikhet i luften. För neutralitetsskyddet erfordras säkrast ett jaktflyg som är tillräckligt starkt för att kunna täcka hela landet längs mariotridskraften och spaningsflyg för att övervaka kusterna samt bevakningsförband för gränsskydd. Vad beträffar jaktflyget kan neutralitetsvakten uppgifter icke lösas i den nuvarande flygvapenorganisationen, dels emedan natijakt helt saknas, dels eredan dagjakten är för svag, i all synnerhet om skydd även skall lämnas åt en för våra förhållanden synnerligen olämplig flotta.

Om vår neutralitetspolitik misslyckas, dvs. en stormakt beslutar att utnyttja vårt territorium eller att betvinga oss, kommer vårt land troligen att som första åtgärd utsättas för luftkrigföring mot benorten. Man måste räkna med att en mindre stat med svagt luftförsvar kan tvingas till underkastelse eller eftergifter med enbart luftkrig eller hot häröm. Invasioner av krigsavgörande storleksordning anses numera icke utförbara förrän betryggande luftherravälde skapats. Kortsiktiga invasions-typkarta uppge sina invasionsplaner mot England på grund av att brittiska jaktflyget icke kunde nedkämpas (slaget om England), och den allierade invasionen i Frankrike måste uppskjutas tills luftherravälde definitivt var säkrat genom USA-flygets insats. Invasioner till lands blir på liknande sätt beroende av luftherravälde, särskilt om den invaderandes kommunikationslinjer är långa, glesa eller sårbara.

Sett mot framtiden måste staten för ockupationsföretag av kuppkaraktär särskilt uppmärksammas. Detta beror på invasionstekniken och utvecklingen, framför allt på luftlandsättningens område. Kravet på lokalförsvar kommer därför i förgrunden på ett helt annat sätt än tidigare:

Även anförda och för det moderna kriget grundläggande faktorer innebär att kombinationen luftförsvar—civilförsvar—lokalförsvar kommer att framstå som den första försvarslinjen i en tidsenligt utformad krigsmakt, vars huvuduppgifter är av defensiv natur. Denna första försvarslinje måste i första hand tillgodoses vid förvarets utformande . . . I remissyttrandena från överbefälhavaren och cheferna för armén kan man tyvärr icke spåra några moderna riktlinjer: man framhåller viserligen luftkrigets domineranda betydelse, men man vill icke ta konsekvenserna härav, utan hävdar alltjämt ett försvar av nuvarande traditionsbundna typ. Dettas möjligheter till verkan måste man ställa sig ytterst skeptisk till. Man torde utan överdrift kunna påstå att det icke kan betalkas få en verkan som motsvarar de nedlagda kostnaderna och värnpliktsutbildningens längd.

Den nuvarande försvarsorganisationen, som man från dessa håll önskar bibehålla oförändrad, bygger således på en stomme av ett förhållandevis stort antal fältförband, vilka av kostnadsskäl måste göras svaga i eldkraft och utan rörlighet i det moderna krigets bemärkelse. De är med andra ord operativa till namnet men sälkerligen icke till gagnet. Detta synes bero på en vantolkning av krigserfarenheterna, ty enligt dessa betingas nämligen de operativa lant- såväl som tjänstidskrafternas utbildighet — även om de är väsentligt mindre — av det skydd som jaktflyget kan lämna dem. Är jaktflyget nedkämpat blir deras utbildighet synnerligen ringa. Försvarsfrågan borde icke längre få lösas efter förkärlrade principer.

Förslag om förbud mot nöjessmällar

En ändelning av de explosiva varorna i fem huvudslag i stället för nuvarande två klaser föreslås av 1942 års sakkunniga för ikraftträdande den 1 januari 1949. Lärdagsmabetärernas härlingar hänförtas 1946 åberopas bl. a. som motiv för skärpta försvarsbestämmelser.

De fem huvudslagen är spränginmen, krut, ammunition, tändmedel och pyrotekniska varor. Den föreslagna nya föreråndningen innebär skärpta säkerhetsbestämmelser, bl. a. förbud mot nöjes- och skyttesmällar. Det blir i förtsättningen förbjudet att hemtillverka fyrverkeriprjäkter o. dyl. Även i fråga om transporter föreslås en ändelning i fem klasser.

Den viktigaste nyheten i fråga om inköp av ammunition gäller kulammunition för handvapen. Enligt förslaget ersätts länsmyndigheternas tillståndsbevis med inköpskort, vilka tillhandahålls av polismyndigheterna.

Även skyttaförbund och skyttaföreningar m. fl. skall få inköpskort. Straffskalorna för vårdslöshet vid handhavande av explosiv vara föreslås höjda, så att första gången högst sex månader i vissa fall kan ådömas.

Valpsjukan, som under den senaste tiden i hårjat svårt på Gotland, har hittills krävt ett hundratal offer bland länets hundar.

SISTA DAGEN
Riviera-utställning
HILDE B. RUBINSTEIN
utställer målningar från Côte d'Azur
KONSTGALLERIET
Arté-Centralen — Birger Jarlsgatan 12
Öppet 9—18

I mer än 125 år har utsökta danska körbär givit **Cherry Heering en fin och fyllig arom, som ställer denna originallikör i särklass. Kännaren njuter den som aperitif, i cocktails, till osten och till kaffet, Servera den rätt — servera den väl avkyld.**

CHERRY HEERING
Kungl. Hovleverantör

För läsecirkeln

Dorette Berthoud:
SKILDA VÄGAR
Roman från Schweiz.
Övers. fr. franskan.
Häft. 9:—, inb. 12: 50

"En verkligt stor roman."
Tidn. Arbetet.

"En väl genomtänkt komposition. Kan säkert räkna på många allvarligt intresserade läsare."
Göteborgs Handelstidning.

"Gjorde samma starka intryck som en gång första bekantskapen med Cronin: 'Himmelrikets nycklar'."
Svenska Morgonbladet.

Sra Leandro Dupré:
VI SEX
Roman från Brasilien.
Övers. fr. portugisiskan.
Häft. 11: —, inb. 14: —

"Originell och fängslande. Något av litterär upplevelse."
Stockholms-Tidningen.

"Fylld av liv, har ressing, glans och värme."
Expressen.

"Man anfäktas av en spänning som inte kunde vara mera infernalisk ifall man vore i färd med att plöja igenom en bland de mest raffinade kriminalromanerna."
Arbetarbladet.

Sven Norbrink:
MOT VINDEN
Svensk romandebut.
Häft. 11: 50, inb. 14: 50

"Sluter sig på ett värdigt sätt till de sista årens arbeten av Harry Blomberg och Gunnar Edman. Ofta dramatiseras skeendet och skildringens puls ökas till ett nästan hektiskt tempo. Håller läsaren i en stundom ofrälig spänning. Bäst skildrna dock det lirre, andliga skeendet."
Svenska Morgonbladet.

SVENSKA KYRKANS DIAKONISTYRELSES FÖRLAG

skall inte betala min skatt!

Min rörelse har jag byggt upp på kundernas förtroende. De litar på mina varor och affärsmetoder — och de har skäl att göra det. De flesta av dem är löntagare. De deklarerar med ledning av exakta lönebesked från sina arbetsgivare. Jag deklarerar med ledning av min egen bokföring — men det skulle inte ett ögonblick falla mig in, att genom oriktiga uppgifter vältra över min skatt på dem. Att deklarera falskt är ur många synpunkter en mycket dålig affär.

UR SKATTESTRAFFLAGEN:
Böter upp till 5 gånger det undandragna beloppet eller fängelse eller straffarbete upp till 2 år.

DENNA ANNONS INFÖRES

till GAGN för den som deklarerar RÄTT, till VARNING för den som deklarerar FALSKT

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.